

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi eräistä Valtion asunto- rahastosta maksettavista avustuksista annetun lain muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä joulukuuta 2001 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräistä Valtion asuntorahastosta maksettavista avustuksista annetun lain muuttamiseksi (HE 222/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- asuntoneuvos Riitta Kimari, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Jaakko Ellisaari, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Jarmo Lindén, Valtion asuntorahasto
- varatuomari Markku Nyyssölä, Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto
- toiminnanjohtaja Timo Heinonen, Asunto-kiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräistä Valtion asuntorahastosta maksettavista avustuksista annettua lakia. Esitys liittyy köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisyn toimenpideohjelmaan, ja siinä ehdotetaan laajennettavaksi erään asuntorahoitusmuodon käyttömahdollisuutta asunnottomuuden vähentämiseksi. Uusien aravavuokratalojen oman pääoman kattami-

seen on myönnetty avustusta, jos lainansaaja on sitoutunut osoittamaan omistamiaan vuokra-asuntoja asunnottomille ja pakolaisille. Esityksen mukaan omapääoma-avustuksia voitaisiin myöntää myös silloin, kun mainittuun tarkoitukseen hankitaan vuokrataloja tai vuokra-asuntoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Asunnottomuuden poistamiseen tarkoitettu omapääoma-avustusvaltuus on vuoden 2002 val-

tion talousarviossa nostettu edellisen vuoden 20 miljoonasta markasta 8,4 miljoonaan euroon (n. 50 miljoonaan markkaan). Korotuksella toteute-

taan valtioneuvoston asuntopoliittisen strategian pohjalta laadittua asunnottomuuden vähentämishjelmaa vuosiksi 2001—2003. Ohjelmassa ja talousarvioehdotuksen perusteluissa lähdetään siitä, että korotuksen yhteydessä laajennetaan omapääoma-avustuksen myöntämisedellytyksiä ja nostetaan avustuksen asuntokohtaista määrää. Nyt käsiteltävänä olevalla lakiehdotuksella avustuksen myöntämisperusteita laennet-taisiin siten, että avustusta voidaan myöntää uustuotannon lisäksi myös vanhasta asuntokannasta hankittaviin vuokra-asuntoihin. Lainmuutokseen liittyvällä asetuksella korotettaisiin avustusten asuntokohtaista suuruutta.

Ympäristövaliokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä. Lainmuutos ja avustusvaltuuden korotus lisäävät mahdollisuuksia tarjota asunnottomille asuntoja. Asuntojen hankinta vanhasta asuntokannasta estää osaltaan myös segregatiota, mitä valiokunta pitää hyvänä.

Puoltaessaan lakiehdotuksen yleistä hyväksymistä valiokunta katsoo, että ehdotusta on kuitenkin syytä tarkistaa eräiltä osin. Tarkistusehdotukset perustellaan mietinnön yksityiskohtaisissa perusteluissa. Yleisperusteluissa valiokunta kiinnittää huomiota vielä seuraaviin seikkoihin.

Lakiehdotuksen yhtenä tavoitteena on, että yleishyödylliset yhteisöt hankkivat nykyistä enemmän vuokra-asuntoja asunnottomien ja pakolaisten käyttöön. Tällä hetkellä asunnottomien ja pakolaisten asuttaminen on 97-prosenttisesti kuntien hoitamaa. Jotta tavoite toteutuisi, on valiokunnan mielestä tärkeää, että asianomaiset viranomaiset aktiivisesti markkinoivat omapääoma-avustuksen laajennettua käyttömahdollisuutta ja avustuksen määrän kasvua.

Toiseksi valiokunta toteaa, että asunnottomuuden vähentämiseen vaikutetaan parhaiten yleisellä asuntopoliitiikalla. Tärkeintä on luoda edellytykset kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonnalle kasvukeskuksissa. Helsingissä ja muissa kasvukeskuksissa vuokra-asuntotuotantoa haittaa kohtuuhintaisten tonttimaan puute. Tuotantoa haittaavat myös aravalainaehdot, jotka nykyisellään nostavat vuokran korkeaksi ja

vaikeuttavat taloyhtiöiden kunnossapitorahoitukseen hankintaa. Valiokunta kiirehtii valtioneuvostoa ja kuntia ratkaisemaan ongelmat, jotka estävät yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen riittävän tuotannon.

Yksityiskohtaiset perustelut

Voimassa olevan lain 5 §:n mukaan omapääoma-avustuksen myöntämisen ehtona on, että avustuksen saaja pitää avustusta myönnettäessä päätetyn määrän omistamiaan vuokra-asuntoja nimetyssä kunnassa asunnottomien tai pakolaisten käytössä 15 vuotta avustuksen ensimmäisen erän maksamisesta. Hallitus esittää, että käyttörajoitusaika nostetaan 30 vuoteen.

Ympäristövaliokunta ei yhdy hallituksen näkemykseen. Käyttörajoitusajan nostaminen 30 vuoteen vähentää saadun selvityksen mukaan halukkuutta avustuksen käyttöön, jolloin lainmuutoksen tavoite asunnottomille tarjottavien asuntojen lisäämisestä uhkaa vesittyä. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentti palautetaan tältä osin voimassa olevan lain mukaiseksi. Valiokunta huomauttaa samalla, että käyttörajoitusajan päättymisen jälkeenkin omapääoma-avustusta saaneeseen vuokra-asuntoon kohdistuvat 45 vuoden aravarajoitukset, jotka turvaavat muun muassa asukkaiden valinnan sosiaalisin perustein.

Hallitus esittää edelleen, että 5 §:n 1 momenttiin otetaan erityissäännös vanhasta asuntokannasta hankittavista vuokrataloista ja vuokra-asunnoista. Sen mukaan avustuksen saajan on pidettävä nimenomaan ne talot ja asunnot asunnottomien tai pakolaisten käytössä, joiden hankintaan omapääoma-avustusta on myönnetty. Uustuotannossa lähtökohtana on, että avustuksen saajan on pidettävä avustusta myönnettäessä päätetty lukumäärä omistamiaan asuntoja kyseisessä käytössä.

Ympäristövaliokunta katsoo, että vanhasta asuntokannasta hankittavissa asunnoissa on taroituksenmukaista noudattaa samaa käytäntöä kuin uustuotannossa. Näin voidaan estää tilanteita, joissa tietyt osoitteet leimautuvat asunnottomien tai pakolaisten asunnoiksi. Valiokunta ehdottaa 5 §:n 1 momentista poistettavaksi van-

haa asuntokantaa koskevan erityissäännön. Samalla momentin alusta on poistettava maininta uudesta vuokratalosta, jolloin momentti koskee sekä uustuotantoa että vanhaa asuntokantaa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus.)

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

eräistä Valtion asuntorahastosta maksettavista avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräistä Valtion asuntorahastosta maksettavista avustuksista 30 päivänä kesäkuuta 2000 annetun lain (657/2000) 6 ja 7 §, 8 §:n 3 momentti ja 9 § ja
muutetaan 3 §:n 1 ja 3 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti ja 10 § seuraavasti:

3 §
 (Kuten HE)

5 §

Asuntojen käyttäminen

Asunnottomien asuttamiseksi (*poist.*) myönnettävän omapääoma-avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että avustuksen saaja pitää avustusta myönnettäessä päätetyn määrän omistamiaan vuokra-asuntoja nimetyssä kunnassa

asunnottomien tai pakolaisten käytössä 15 vuotta avustuksen ensimmäisen erän maksamisesta lukien. (*Poist.*)

(2 mom. kuten HE)

10 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

YmVM 1/2002 vp — HE 222/2001 vp

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Kari Kärkkäinen /kd
vpj.	Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk	Jari Leppä /kesk
jäs.	Mikko Elo /sd	Hanna Markkula-Kivisilta /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
	Marjukka Karttunen /kok	Säde Tahvanainen /sd
	Tarja Kautto /sd	Hannu Takkula /kesk
	Riitta Korhonen /kok	Pia Viitanen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Salme Kandolin.